

Ilmari Nurminen sd

Kirjallinen kysymys neuropsykologien rekisteröimisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Tällä hetkellä neuropsykologien erikoistumiskoulutuksen suorittaneet eivät voi rekisteröityä Valvirassa erikoislääkärien ja erikoishammaslääkärien tapaan henkilöiksi, joilla on terveydenhuollon erikoispätevyys (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä, 14 §).

Neuropsykologia on psykologian erikoisala, joka tutkii aivojen ja käyttäytymisen välistä yhteyttä. Terveydenhuollossa neuropsykologit tutkivat ja kuntouttavat erilaisista neurologisista sairauksista kärsiviä potilaita, esimerkiksi muistisairaita ja aivovamman tai -verenkiertohäiriön saaneita henkilöitä. Lisäksi neuropsykologit tutkivat kehityksellisiä oireyhtymiä, kuten tarkkaavaisuuden (ADHD) ja autismin kirjon häiriöitä, oppimisvaikeuksia sekä älyllisiä kehitysviiveitä. Neuropsykologit osallistuvat lääketieteelliseen diagnostiikkaan oman erikoisalansa asiantuntijoina.

Neuropsykologia on ylivoimaisesti suosituin psykologian erikoistumisaloista, ja koulutukseen hyväksymisen ehtona on jo hankittu kokemus neuropsykologisista työtehtävistä työnohjatusti ja näyttö aktiivisuudesta alalla. Neuropsykologian alan erikoistumiskoulutuksella on Suomessa pitkä perinne. Ensimmäinen erikoistumiskoulutus käynnistyi jo vuonna 1983, ja koulutuksen läpikäyneitä neuropsykologeja oli Suomessa vuoden 2017 lopussa 288. Neuropsykologian erikoispsykologikoulutuksesta vastaa Helsingin yliopiston psykologian oppiaine, joka kuuluu lääketieteelliseen tiedekuntaan. Erikoistumiskoulutus on laajuudeltaan 70 opintopistettä ja kestää opintoihin kuuluvan työn ohella suoritettuna kolme vuotta. Erikoistumisopinnot antavat valmiudet toimia neuropsykologian erikoispsykologin työtehtävissä.

Väestön ikääntyessä muistisairaudet lisääntyvät, jolloin neuropsykologista asiantuntemusta tarvitaan enenevässä määrin. Riskiryhmässä olevien tunnistamisella ja varhaisella diagnosoinnilla on suuri vaikutus potilaiden ja heidän omaistensa elämään. Neuropsykologeilla on tärkeä rooli myös esimerkiksi työ- ja opiskelukyvyn arvioinnissa. Oppimisvaikeuksilla on suuri merkitys nuoren syrjäytymiskehityksessä, jonka oikeanlaisen neuropsykologisen tuen ja kuntoutuksen tarjoaminen voi katkaista. Neuropsykologit ottavat asiantuntijalausunnoissaan kantaa myös mm. oikeustoimikelpoisuuteen ja ajokykyyn.

Neuropsykologisten palveluiden kysyntä on erittäin suurta, ja pätevistä asiantuntijoista on pulaa. Tämä on nykytilanteessa avannut kentän epäpäteville toimijoille, jotka mainostavat palveluita puutteellisesta osaamisesta ja koulutuksesta huolimatta. Harhaanjohtavaan mainostamiseen ei nykytilanteessa ole mahdollisuutta puuttua. Neurologisista sairauksista kärsivät henkilöt, esimerkiksi muistisairaat, ovat yhteiskunnallisesi erittäin haavoittuva potilasryhmä, sillä heiltä puuttuu

Kirjallinen kysymys KK 474/2018 vp

usein riittävä arviointikyky asioiden itsenäiseen selvittämiseen. Ylipäätään potilailla, kuntoutusasiakkailta tai heidän omaisillaan ei rekisterin puuttuessa ole mahdollisuutta tarkistaa psykologin erikoispätevyyttä muutoin kuin psykologilta itseltään.

Terveystieteiden ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 14 pykälässä säädetään terveydenhuollon erikoispätevyydestä. Vaikka ko. pykälässä ei ammattikuntia rajata, pitää Valvira rekisteriä ainoastaan erikoislääkäreistä ja erikoishammaslääkäreistä. Neuropsykologian erikoispsykologin koulutusta voidaan pitää rinnasteisena näihin koulutuksiin, ja psykologit ovat saman lain mukaan laillistettuja terveydenhuollon ammattihenkilöitä kuten lääkäritkin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi neuropsykologian erikoispsykologeja ei rekisteröidä Valvirassa erikoispätevyyden omaavina laillistettuina ammattihenkilöinä samoin kuin erikoislääkärit ja erikoishammaslääkärit ja

mihin toimiin ministeri aikoo ryhtyä tämän epäkohdan korjaamiseksi?

Helsingissä 15.11.2018

Ilmari Nurminen sd